

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 12

Fylke: Hedmark

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Reierdal

Emne: Gamal engkultiv

Bygdelag: Dreerjø

Oppskr. av: Andreas Røpset

Gard:

(adresse):

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Dortheinus Sjøtøken, f. på Sjøtøken 12/9 1881, bonde på Dreerjø.

SVAR

1. Utslått nyttar ein i same tyding som i spørje-
liste, men ikkje eng. Det som ligg innanfor
skigarden, heiter he jordet. Ordet tõe eller
tø-jordet kjemur D. S., men det er ikkje nyttat
her.

På spørsmål om ordet elre, spurde D. S. om
det ikkje tyder åkerrein.

Kjemur ordet å legge att, men ikkje nok
substantiv-avleiing av det. Teit ablativ skyld
heiter venning som eigentleg tyder vend, dvs.
nypløgd og grasmark. Forvenning tyder første
års eng (grasmark), neste år giv ordet
venning ut i dette høvel.

D. S. har ikkje høyr nokre serleg namn
på ulike kvaliteter jordet.

Høy frå jordet vart ^{for vort} kalla tøjøy.

Utslåttene var enten engar ved elv eller
bekk eller det var myrar. All slått der
vart gjort med langljå.

2. På gade slått nyttat ein bot kvist,
men det var oftast lite skog kring slåttene.
Det var ikkje nokre serleg tid eller arbeids-
måte med dette

Kvisten vart enten kasta i elv eller kjerr,
eller berend utanfor slatta

Rein rydda bort den steinen ein vaun
med, skait den stund med "berjekreit",
"men mesta måtte den slå mella skovom".
Dette galdt bare jordeb, utslattene vart ikkje
rydda for stein.

3. I jordeb vart det lite mos, og kom det
noko, så vart teigen pløggd.

Det va ikkje vanleg å så i grassvorden.

Høyfri eller høymø vart beriket til for
50-60 år sidan då kjøpt fri kom i bruk.

4. Jordet vart grøfta så lenge D. F. kan
minnast, men utslattene ikkje.

Gjødsling med overvatning + on brukt
utkjøst kv.

5. Jordet vart gjødsla med vintergjødsl.
Utslattene vart aldri gjødsla.

D. F. kan ikkje seia kor gammalt dette

14. Det var svart lite åker, så mesteparten
av gjødsla gjekk med til jordeb.

Tauemøkkas (som låg i bingen heile
vintoren og vart utgraven og berend) vart
nyttå helst i åker, kvingjødsl på jordeb.

Kan ikkje gi opp noko meir for kor
sterkt jordeb vart gjødsla.

6. D. F. kj meiner at frø-erg v det vanlege for
grassmark som får gjødsl, men tyktest vera
svart usikkert kv.

Høy fra gjødsla grassmark heitte både
høy og frøhøy.

7. Høsa var tie vanleg plasert slik at
det hadde frå dei med mest jordeb, men D. F.

har aldri høyrte at dei vart plasset slik av
og syn til siget.

Blide siget og veta som sig vart kalla
bregg (ein) eller møkk-bregg.

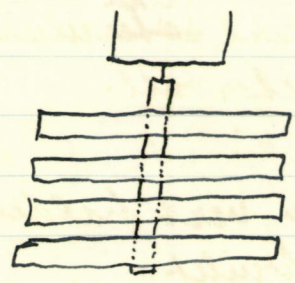
Det var vanleg å grava små grøtter for at
bregger skulle verta betre spreidd.

D. F. Kjenner ikkje noko namn på den delen
av jorden som fekk breggen over seg.

D. F. Kjenner ikkje til at åkrane vart lagt
slik at jorden skulle få sig.

Det var vanleg å blanda myrjord i
breggen og nytta denne som gjødsel. D. F.
Kjenner ikkje til at silkornet vart lagt i
breggen (eller i utblanda bregg) slik som
det var vanleg på Husfloen i Elvdal
(eller Jon Myrstad).

8. Det var vanleg var å gjødsle om våren. Ein
kjøtte eit med sla på snøen og la gjødsla
i hangar som seinare vart breidd.
Lessing og breining med røkk, seinare
med grip. Eldr breininga køypte ein med
møkkeslo og raka innpå alt med rive.

I staden for møkkeslo kunne ein bruke
rislo.

9. Om våren vart kokje jorden eller eit-
slatter beitt. Så lenge kyrne gikk i skogen,
måtte ein gjeta dei. Om høsten fekk kyrne
gå på jorden. På utslattene var det liten

ettervekste så det var lite for dyra å finne
de.

Beiting vart aldri gjort med tanke på
gjødsling.

Om høsten vart heile jordelet heitt.

Dyra fekk ikkje heita jordelet om våren.

10. Det er i grunnen same systemet som er
nuv. Men etter at det vart slutt med å nytta
utelåttene, har ein slutt med gjødslinga.

11. Kirrikene vart gridd ut med barkes
(ei stor grov rive)

12. Når kyrne gjekk på vauleg heite, låg dei
i sommarfjøs om natta.

Sommarfjøs stod heime i skigarden;
det var aldri plassert sommarfjøs ved ut-
stallv.

Gjødsle frå sommarfjøs vart spreidd om
hausten eller våren ettersom ein hadde tid.

13-18 Ukjent.

19. Kjenner både kve og trø, men nyttar det
siste

stod x kjent i sammansetjinga bitstod.

Dei andre ord x ukjent.

20. Det er inngjerd ^{slått} satermark på setra.

Den heiter satervall.

D. S. veit ikkje at det har vore annleis.

Sater slått vart halden opp så saum
setra vart brukt.

Satervollen vort gjødsle om våren
på same måten som heime; einaste skil-
naden måtte vera at gamal reidshops-
bruk helst seg lengre på setra.

21. D. S. kjenner ikkje anna enn hirsdyr-
gjødsel gammalt.